

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pro Tvendo Sacro Coelibatv Axioma Catholicvm

Ceneau, Robert

Parisiis, 1545

Qua ratione coelibatus perpetuus ordinibus sacris adhaeserit, pluribus
argumentis demonstrare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30468

trò. Nec legitur vbi aut quādo hunc ritum communicationis bonorum mutauerint: quin potius Gregorius hoc verbum; omnia, ad præsentia & futura extendit: vt supra monstratum est. Sed quid opus multis, cum toto suæ vitæ studio apostoli pro regno cælorum militarent? Qui semel omnia reliquerant, relicta quomodo resumere potuissent, quum eadem semper causa in eis perseverauerit omnia relinquendi? Illud tamen non negauerim hanc proprietatis abdicationem non fuisse inter omnes Christianos: verum potissimum inter eos qui se adnumerabant eil legio apostolico in Iudæa. Et hanc iterum abdicationem confirmat Vrbanus Papa in cap. Scimus, eadē causa & quæstione: vbi de communi vita voto firmata loquitur. Et hunc viuendi ritum apud suos non adinuenit, sed hausit potius Augustinus, vt non tam dicendus sit author, quàm regulæ apostolicæ imitator, vt est in cap. No dicatis. Non est igitur humana hæc constitutio, sed diuina potius & apostolica. Quin & totā cœnobiticæ disciplinæ pompam ab apostolicis fontibus sumpsisse exordium abundè docet Abbat̃ Pyramonis capitulū quintum collationis, apud Cassianum, Quo perlecto nihil superest, quod ad eandem huius rei faciendam vtrā desyderare possis.

Qua ratione cœlibatus perpetuus ordinibus sacris adhaeserit, pluribus argumentis demonstrare.

P Alā ex prioribus fecimus non paupertatis tantum, sed & perpetuæ castitatis votum, tradente scriptura sacra, diuinitus institutum: nunc qua aut ratione, aut modo sacris ordinibus medullitū hæserit, agnoscendum est. Huius enim origo longo abhinc repetenda est initio, à prima siquidē origine traditæ legis Moisaicæ. Si quando tractandæ rei sacræ se offerret occasio, primū omnium publicitus indicebatur: sanctior quædam à mortalitatis commercio abstinentia. Exodi decimonono, cum lex à domino tradenda foret, audiit populus, Eræ parati in diem tertium, & ne appropinquetis vxoribus vestris. Quid igitur censendum est de his, qui ad fingula pene momenta altari assident, & res tractant sacratissimas, cuiusmodi sunt, sacerdos, diaconus, & hypodiaconus

Iam si sacerdoti pro veteris legis vsu nuptialis concedebatur facultas : ea erat tot, tamque variis adstricta repagulis, vt pene eligibilis foret vxorem non duxisse. Nam semel amissa vxore, alterius ducendæ nullus supererat locus. At qui difficilius cōtinet carnis semel expertus delicias, quàm qui semper fuit tori maritalis expers. Et id quidem erat allusio ad futurum euangelicum cœlibatum. Sic enim parua leuem faciunt ad grauiora viam.

Deinde cùm libertas orandi à continentia pendeat (vt diffuse tradit diuus Paulus in Corinthiis priore, septimo) quid nisi perpetuo cessandum est à nuptiali sollicitudine, cui semper est orandum, cuique semper altari oportet assistere? Nam & Zacharias, Lucæ primo, à domo & familia aberat, donec impleretur dies vicis suæ atque officij. Hinc prodiit celebris Bedæ sententia, Huic conuenit semper cōtinere, cui semper incumbit orare.

Ad hæc, 1. Reg. 21. munditiem puritatemque triduanā exigebat sacrorum panum delibatio, dicente Achimelech ad Dauid, Non habeo laicos panes ad manum, sed tantum panem sanctum. Si mundi sunt pueri à mulieribus, manducant. Et hic aberat longe à pane illo vero: quin potius ab illo distat, quantum cœli à terra: de quo dictum est, Non Moy ses dedit vobis panem de cœlo, sed pater meus dat vobis panem de cœlo verum. Nam authore Hieronymo in epistola ad Titum, Tantum interest inter panes propositionis & corpus Christi, quantum inter vmbra & corpora, inter imaginem & veritatem, inter exemplaria futurorum & ea ipsa quæ per exemplaria figurabantur.

At hic mihi dicturus est coniugij propugnator, fateri se immunditiam omnem debere procul esse ab huiusmodi sacrorum administratione: coniugium autem non esse de genere immundorum, cum scriptum sit, Honorabiles nuptiæ, & torus immaculatus. Cui respondendum, quod vt aurora per se quidem lucida, meridianæ luci collata obscura & tenebrosa censetur ita & huius coniugij vsus immunditiæ quandam rationem habet, si cum sacrorum administratione conferatur, etiamsi per se culpa vacet. Id ne effectum à me putes, ecce promptum tibi scripturæ testimonium nuper prolatum, Si mundi sunt pueri à mulieribus, mā

ducent panes. Hinc diuus Hieronymus aduersus Iouinianum ait, Panes propositionis, quasi corpus Christi de vxorum cubilibus surgentes, edere non poterant. Contemplandum est, quod dixerit Achimelech; Si mundi sunt peccati ab vxoribus, videlicet quod ad mundiciam corporis Christi, omnis coitus immundus sit. Hæc ille. Huc spectat Augustini præ clara sententia libro quaestionum veteris & noui testamenti. Nunquid omne quod ante cæteros licet, ante imperatorem licet? Quanto magis in dei causis. Ac per hoc antistitem eius puriorem cæteris esse oportet. Ipse enim personam habere videtur, quia necesse habet quodammodo Christi vicem agere, aut orare pro populo, aut offerre, aut tingere. Et huic non solum concubitus non licet, verum etiam ministro eius: quia ipse mundior debet esse: quia sic etiam sunt, quæ ministrat. Nam sicut ad comparationem leucæ tenebræ non tantum obscuræ, sed etiam sordide sunt: ad comparationem autem stellarum lucerna caligo est: ad solis vero comparationem stellæ nebulosæ sunt: ad dei autem claritatem sol nox est: ita quæ ad nos munda & licita sunt, ad dei dignitatem quasi illicita & immunda sunt. Quamquam enim bona sunt, dei tamen personæ non competunt. Nunquid non tunica mediocrius hominis quam munditia, imperatori tamen sordida & illicita est? Similiter & saxonitiam senatori? Ac per hoc antistites dei puriores esse debent, quam cæteri: quia & Christi habent personam, & ministros dei mundiores esse oportet. Nemo enim imperatori ministrat, nisi vestimentis claris & mundis indutus. Deus autem quia natura clarissimus est, ministros eius natura magis quam vestibus mundos esse oportet. Hæc Augustinus. Si ergo huius vitalissimi panis usus est sacerdoti euangelico continuus, quomodo ergo usum hunc non continua sequatur continetia: vt qui indefinenter sacrificat, indefinenter se castitati deuoueat, iuxta Origenis sententiam in lib. Numerorum, homilia 21. Alludit Hieronymus aduersus Iouinianum, Habuerunt quidem vxores nonnulli apostoli, sed quas eo tempore ceperant, quo euangelium nesciebant: qui demum assumpti in apostolatum relinquunt coniugale officium, cum Petrus dicat, Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te. Hinc & Paulus, Tempus hoc

est, qui habent vxores, sint tanquam non habentes. Quod si nec illis permittitur vti, quas legitime duxerant, vxoribus: quomodo igitur sacerdoti euangelico licebit ducere nondum habitam? Item que Paulus ait, Qui sine vxore est, sollicitus est quæ sunt mundi, & diuisus est. Atqui contemplationis vnitas non admittit diuisionem, & ministerij assiduitas nõ recipit huiusmodi intermissionem.

Docent, quod hoc loco persuadere nitimur, innumera, quæ sacerdotale coniugium sequerentur, incommoda. Primum rerum pauperibus distribuendarum iniqua distributio, quæ non sine grauissima pauperum iactura tota in vsum familiæ cederet. Exemplo nobis esse debet filiorum Heli intemperata lasciuia. Deinde si omni statui cœlibatum adimas, adeo vt omnes omnium locorum ordines generationi vacari oporteat: continuo experietur vel vnus ætas hominis orbem ipsum minime suffecturum ei, quæ mox successura est, soboli. Huius à me pronuntiati si quis experimentum scire volet, sibi ob oculos suæ mentis constituat quatuor ex vno generationes, in quibus omnes educendæ proli daturi sint operam. Iam, si ex vno quinque prodeant liberi, secunda generatio quinquuplatam prolem educet, tertia vero centum viginti quinque liberos proferet. Quarta vero sexcentis viginti quinque ex vno progenitis filiis, qui oppidum implere sufficiant, familiam oneratam videbit, idque infra sexaginta annorum interuallum. Iam mihi vide, nisi huic effrenatæ ac luxurianti propagini modum aliquem imponat cœlibatus, quis tandem locus capiet homines? Bene igitur Sapiens ait, Tempus plantandi, tempus euellendi quod plantatum est. Tempus amplexandi, & tempus longe fieri ab amplexibus. Ab initio orbis nascentis tempus erat plantandæ syluæ: nunc autem vtendum est sylua cædua, non quod occidatur, qui nati sunt, sed vt modus ponatur nascituris: qui nulla re melius adhiberi potest, quàm per cœlibatum. Ex huius continentia commodo collige in laxis coniugij habenis irreparabile incommodum.

Pepererunt hæ sacerdotales nuptiæ graue in toto ordine discrimẽ. Inde enim tumultuosus emerfit à plebe aduersus sacerdotium contemptus, etiam vsque ad seditionẽ,

idque circiter annum domini millesimum septuagesimum quartum, auctore Roberto abbate diui Michaelis. Cum enim in Neustria à sede apostolica madata prodissent super huiusmodi cœlibatus obseruatione sub Gregorio septimo, qui antea Hildebrandus appellatus est: qui, rimum nuptialem sacerdotibus interdixit, extantibus super hoc nonibus, vt in cap. Preter hoc. xxxii. distinct. Itaque lxxiii. distinct. cap. Si quis episcopus. Cum igitur Gregorius septimus celebrata synodo & simoniacos anathemate, & nuptiariorum sacerdotes suspensione officii plecteret: oblitendo etiam plebem ne concubinariorum, qui se legitime coniugatos fuisse contendebant, sacris, dum ab eis celebrarentur, adisteret in eorum confusione. Graue inde scandalum ortum est, quale vix ab initio nascentis ecclesie factum auditum sit: aliis pro coniugio, pro cœlibatu alioquinose contendentibus. Et hinc captata occasione tantus horror sacerdotalis nominis apud laicos obortus est, vt de plebe etiam vilissimus contra ordines sacros insurgeret, & ecclesiasticæ prælaturæ iugum excuteret: venturaque est vsque ad sacramentorum contemptum, dum omnia autem merantur, aut in dubium vertuntur. Suos quisque baptizant infantes: & quibus sacrum deerat oleum, aurium prætinuo vice olei sibi quisque desumebat, eo humore pro oleo vti. Et hi quidem cum vitæ dies vltimus instaret, videntes à coniugatis sacerdotibus omnino recipere renuunt: oblitquia sepulturæ ab eis aut præstita, aut præstanda paripendentes. Decimas alioqui debitas aperte denegant, denique vsque ad sacrosanctæ ac omni honore dignissimæ ecclesiasticæ contemptum, conculcationemque deuentum est. Et hoc odium pene inextinguibile laicorum mentibus insupsit ob sacerdotes, quos videbant coniugatos: cum tamen verus esset concubinatus, quàm coniugium. Hi scilicet erant fructus sacerdotalis incontinentiæ: qui diuelli non poterunt, donec vno consensu sacerdotes cœlibatum ampleterentur. Vt enim cætera taceam, quis libens ac volens sacerdoti coniugato suæ conscientie secreta committat: scilicet uxorem eius ac liberos vix sibi temperaturos à probis & conuiciis, si forte vir uxori saltem imprudens huiusmodi secreta reuelat?

Præterea vt perspicuum sit nuptiatoribus istis, quantū à gradu deiiciat nuptiale negociū sacro ordini coniunctū ipsos sacerdotes: ponam illis ob oculos miserā ac infelicem coniugij sacerdotalis conditionem, vt à Brochardo monacho describitur in Syria obseruari, in itinerario suo Hierosolymitano, cuius rei se oculatum testem asserit. Enarrationis tenor ita se habet: Nota quòd Catholicus ipse & omnes alij prælati sunt monachi, nec quisquam nisi monachi ad hæc ecclesiastica admittuntur officia. Clerici vero seculares & sacerdotes fere nullam habent authoritatem, nec aliud agunt, nisi quòd diuina celebrant officia. Ad omnes horas signum faciunt cum tabula lignea (non enim campanas habent) & tunc nocte surgunt ad matutinas preces, excitantque se mutuo, vt omnes conueniant: nec iterū dormitum eunt post illas absolutas preculas, sed sedent in ecclesia docentes populum vsque ad auroram. Sacerdotes omnes sunt vxorati: nec aliquis permittitur exequi sacerdotis officium, nisi legitimum habeat vxorem. Sabbato duntaxat & die dominico missas celebrant: reliquis diebus per hebdomadam amplexibus vacant. Mortua vero vxore sacerdos continebit, nec aliam poterit ducere vxorem. Et si fornicatus aut adulteratus fuerit, sine spe vlla amittit officium & ecclesiam. Quòd si vxor eius adulterium perpetraverit, sacerdos maritus eius aut continebit, aut officium & ecclesiam perdet. Vxor vero adulterans nasum perdet: & vir qui cum ea concubuerit, castrabitur, etiamsi legitimam habuerit vxorem. Id ego semel fieri oculis meis vidi. Mortuo vero sacerdote, vxor eius relicta continebit: & si aliud præsumpserit inire matrimonium, comburetur: sin meretricari libuerit, nil mali patietur. & id sæpe apud illos euenire solet. Et hæc mihi videtur potissima causa esse, quòd tot in illis terris inueniuntur meretrices. Nam vxores talium continere nolentes, meretrices efficiuntur. Fures committentes furta non admodum nociua, & alij malefactores, qui mortem non commeruerunt, castrantur, ne filios generent paternorum morum imitatores. Id scio, quum essem apud regem Armeniæ, habuit regina plures quàm sexaginta eunuchos. Rex cum omnibus principibus & nobilibus suis libenter audit verbum dei: quibus etiam singulis diebus ho-

ra tertia illud à monachis, quos *Vetrapethe* vocant, deuote ex sacris libris proponitur, vtentibus expositione Iohannis Chrysofomi, Gregorij Nazaneni, atque Cyrilli, quem ipsi Kyrillum proferunt. Deuoti & morigerati sunt in ecclesia: nec facile vllum ibi videas dissolutum aut indisciplinatum. Quum episcopus sacrum facit, habet altarios suos ministros, puta diaconum, subdiaconū & acoluthum. & cum magna grauitate ceremonias solitas celebrat. Habet nus Brochardus monachus. Cuius enarratio quid aliud ostendit, quàm monachorum, qui cœlibatū obseruant, excellentiam: contrā vero nuptiatorum abiectissimam & infelicissimam seruitutem, vel ob hoc vnum, quod cum spiritu cœperint, carne consumantur. Quocirca rectissime censuit pius iuxta ac doctus, vir sane integerrimus, Iudocus Clichtouæus: qui ita perspicax est iudiciō; puro, vt quod ante oculos situm est, non satis habeat intueri, sed rerū virtus sua metiatur prudētia, quæ vere spiritualis est, cum ait, Quod aperta nuptiali in sacerdotio fenestra, rotas ecclesiastici ordinis status decolor statim appareret, ac fœda informitate conspurcatus. Iam cum nec summus ipse pontifex statuere possit quicquam, vnde decoloretur status ecclesiæ, constat matrimonij vsum sacro ordini admittenti vire non posse. Eadem quæ opera retunditur in salum penitus & infatuatum Erasmi cōsiliū, qui pro Matrimonio declamans sic ait, Mihi sane videtur non pessimo consiliarius rebus ac moribus hominum, qui sacerdotibus ac monachis ius indulgeat coniugii. O stupidum consiliū, quod nec amplecti dignantur, qui sunt apud Syriam semichoniani. Nullas enim monachis permittunt nuptias, etiam si licet nedum sentiat, imo & consulat Erasmus. Quam graphicè Christus dominus carnalem istam sapientiā depinxit qui ait, Si sal infatuatum fuerit, in quo terra salietur? Ad nihilum vltra valet, nisi vt conculcetur ab hominibus. Sic dominus solet infatuare Achitophelicorū istorum cōsilia. Quæ cū aliis mala sint, sunt tamē ipsis pessima cōsultanda.

Vt autem in viā redeamus, plane intelligit lector occulatus ex his, quæ diximus, minime secum conuenire & aliud in sacris operam, & nuptialis curas negotii: quando vt Brochardus nuper enarrauit, iugo maritali alligari la-

cerdotes maxima parte temporis arcentur à factis. Hi enim sacra potius delibât, quàm de integro perficiant: quâdo vna tantum die hebdomadae sacris vacare liceat nuptiaris istis sacerdotibus. Sic domino visum est olim Israclitico populo caelestis Mannæ duleedinem non prius imperitari, quàm exhausta foret penitusq; consumpta, quam secū ex Aegypto tulerat, farina.

Nunc quando semel enumerandorum discrimini viâ, quæ coniugiū sacerdotale circumstant, sumus ingressi, libet pauca, ex multis delibare, quibus liquido cōstabit, quòd (si ita se habet causa matrimonij in sacerdotio) omnino non expediat sacerdoti nubere, etiâsi liceret. Licet enim, & non expedit id, quod cum culpa vacet, attingam (vt sic dicam) secum attrahit culpam: veluti de naphtha dicitur, quòd cognatas ad se euocet flammâs. Primum quidem ecclesia Græca, cui visum est huic coelibatus iugo colla subducere, vt nec vasa sua deo sancto & vero sacrificatura munda accurate seruet, iam seruit cum filiis suis, ablatumque est ab eis regnum, nempe intelligentiæ scripturarum, datumque est genti facienti fructū. Quid memorem curarū ac sollicitudinū turbam̄ inconditam, quæ nuptiatores obruere solet? Primum quidem, vt poeta ait,

Semper habet lites alternaque iurgia lectus,

In quo nupta iacet: minimum dormitur in illo.

Vides vt coniugij diuisio hominem distrahit ab vnitae ac solitudine, cum tamen dominus dicat vnum esse necessarium, nempe contemplationem, sacerdoti. Hæc enim est pars optima, quæ ab eo auferri non debet, qui semper adsistit altari. Hoc inquam est breue compendiu, quo ad diuini nominis contemplationē itur & reditur. Nam qui sine vxore est, vt Paulus ait, sollicitus est quæ sunt domini, quomodo placeat deo. Vt igitur nulla esse potest conuentio lucis ad tenebras, ita nec bene ac feliciter cum connubio sacerdotioq; conuenit. Agnus enim immaculatus puros ac sedulos exigit ministros, qui ait, Sancti estote, quia ego factus sum dominus deus tuus.

Ceterū non lōge abest huic cōnubio sacerdotali (neq; id quidē leue) imminens periculū, nēpe irregularitatis, non ex parte tantū viri, imo vero & vxoris, si forte aliquē ex vi-

ri cōsanguineis carnaliter cognoscēs, postea ad viri sui cōcubitū reuertatur. Hinc mille tricæ, & laquei innumeri cōnubiis suboriri solēt: à quibus longe abest cœlibatus.

Vt ne interim omittam, quòd rerū ecclesiasticarū vtilitas & cōmoditas in varias transmigratura sit familias vnus beneficium cœlibatus. Non enim transibit ad posteros, sed ad quosuis beneficii vacātis capaces & idoneos. Alioquin à patre infra septa eiusdem domus perpetuo demigraret in filios, si coniugii locus detur apud ordinatos. Nam quid frequentius accidere potest in huiusmodi familia sacerdotali, quàm perpetuum sacrilegium: dum scilicet filiorū & hæredum turba necdum expectato cadauere (id quod nec vultures faciunt, qui cadauera expectant) vniuersam supellestem harpyarum more dilaceratam scēdarent? Quis enim modus dari potest huic furori, dum sibi quisque consulit, ne perpetua laboret inopia: quando nec hodie turba ipsa nepotū, quæ longius absistit à stipite, arceri potest à prædā & rapina? Quid igitur censeas de vxore & filiis, cum melius muscæ sequantur, cadauera lupi: ita & prædā sequatur turba, non hominem?

Rursum quis tam Stoicus seu apathicus, vt carnem suā aliquando odio habeat, & non curet eam? At, latissime distat Stoicus ab Epicureo. Cura igitur familiæ semper torquebit animum sacerdotis, & in diuersa misere afflictam mentem distrahet quotidianæ necessitatis curis implicita, nisi hic vnus cœlibatus huic morbo medeatur.

Quid, quod indecorum est, si filius patri in altari ministrat: ne dicatur hæreditate possideri sanctuarium dei? Quare vna opera antiquari oporteret in eā rem editor canones. Atqui vt canis à corio vix absterrebitur vncto, ita & egre, imo & difficilius multo fili⁹ diuelleretur à latere patris. Quem licet expellas furca, tamen vsque recurret.

Hic mihi videant antichristianæ licentiæ assertores, quibus belle consulant, vt videri volūt, Christianæ (vt aiūt) libertati. Hoc enim non est liberare à malis, quin potius in malorū lernā retrudere sacerdotiū. Id quoque perspicuum est vel cōmuni naturæ iudicio, cuius solius impulsu sacerdotis vix cōtinuo pudore suffunderetur, vbi audiret se aut presbyterissimam, archidiaconissimam, canonissimamve appellari. Hic pu-

Por innatus docet minime cōuenire sacerdotibus cōiugia.
 Adde quòd tota diametro à se inuicem distāt animi pu-
 ritas vitæ sacerdotalis comes indiuidua, & rei venereæ (vt
 sic dicam) brutalitas: quando (vti diuo Augustino visū est)
 nihil ita mentem virilem de arce deiicit, quàm attactus fœ-
 mineus. In eo enim brutescit vis tota rationis humanæ.
 Qui igitur inter coniugium & sacerdotium concordiam
 somniat, prius efficiet, vt placidis coeant immitia, vtq; ser-
 pentes aubus gementur, tigribus agni. Iam quis non
 videt ex his tori maritalis deliciis dilatandā effrenatā mul-
 titudinis turbam: quæ tamen absterreri debuerat vel vnus
 feueritate cœlibatus? Quis demum infinitæ multitudinī
 occurrere poterit, si semel liceat rei vacare vxorię, vnā cum
 sacrorum cultu ordinum? Quisq; enim vnā cum vili mi-
 nisterio frui volet sacerdotio. Et quo tandem deueniet por-
 tio illa designata pauperibus, cūm omnia peritura sint in-
 ter manus filiorum & hæredum? Iam nemo, nisi cæcus,
 intuetur, neque vtile, neque expediens, sed neque omnino
 decorum congruūve sacerdotio admiscere cōnubium.
 Id quod plane intellexerūt viri spirituales, quorū expectā-
 dum erat iudiciū. Nam spiritualis omnia diiudicat, etiā se-
 creta dei. Quibus ea cum primis non infima cura fuit, ne-
 dum auertere à nuptiis sacerdotium, imo id efficere, vt ipse
 nuptiæ transmigrando euolarent ad cœlibatum. Id quod
 fieri posse censuit Eusebius Papa circiter annum Domini
 trecentesimo quintum: vt recenset Gratianus in cap. De-
 sponsatam. 27. quæst. 2. Carnales vero nuptiatores quid
 nisi contemnendi sunt? Quorū probris insectanda veniūt
 iudicia, cūm spiritualis istorū iudex oculatissimus Paulus
 dicat, Carnalis homo nō sapit quæ dei sunt. Stultitia enim
 est illi. Nemo tam fuerit stupidus, vt aut canū latratus ina-
 nes curet, aut certe cœcorū velit imitari vestigia. Omnes ad
 vnum viri spirituales legem de cœlibatu aut tulerunt, aut
 latam cōmendauerunt. Negligendi ergo sunt Epicurei isti
 lasciuix libidinūq; præcones, in quibus sensum commu-
 nem merito desideres. Lege si lubet Cardinalem de Turre
 Cremata in cap. Diaconus, 27. distinctione. Item ex ca-
 none Apostolorū 27. In nuptis autem, qui ad clerum pro-
 uecti sunt, præcipimus, vt si voluerint, vxores accipiāt, sed

d ij

lectores cantorésque tantummodo.

HABES Christiane lector, si huc oculos admouere
liber, rationem cœlibatus sacerdotio adiuncti euangelico.
Nunc quis in ea coniunctione modus seruatus sit, paucis ac-
cipe. Mox ab illucescente euangelico sacerdotio ita se ha-
buit coniugiũ ad sacerdotale munus, vt ferme ad lucẽ tene-
brar: quãdo vbi semel accesserit sacerdotiũ, nullus superest
cõnubio locus more vtriq; ecclesiæ cõmuni & semper illi-
bato: ecclesiæ dico Oriẽtali & Occidẽtali, Græcæ in quã &
Latinæ. Verũ ante Syrici Innocentiũ; expleta tẽpora cõ-
iugio præeunti accedere & succedere potuit sacerdotiũ, ja-
re quidẽ non tam laudato propter excellentiam, q̃ indulto
propter necessitatẽ. Istud Hieronymus non sicut, qui ad-
uersus Iouinianũ ait, Eligebantur mariti in sacerdotiũ (pri-
ma scilicet ecclesiæ ætate) non nego: quia non sunt tanti vir-
gines, quãti necessarij sunt sacerdotes. Nã in exercitu assu-
muntur infirmiores, vbi non subest numerus fortiũ: ita non
suppetẽte numero virginũ aut continentiũ, assumbũt cõ-
iugati. Et id quidem coniugiũ vsu coniugali licitũ erat, sed
magna ex parte mutilum orationis, sacrificij aut prædica-
tionis causa. Quorum vsus continuus vertere cogebat
vxores in sorores, ita suadente diuo Paulo, Tempus breue
est, qui habent vxores, sint tanquam non habentes. Atqui
in hoc coniugio cœlibatus multo post tempore mansit in
consilio, non autem in præcepto, vsq; ad tempora Syrici &
Innocenti, ad annũ videlicet restauratæ salutis quadrin-
gesimũ. Adhuc mœsis erat in herba, necdũ albescebant
aristæ, vt falx continentia sacerdotio admoueretur: nec er-
rat durioribus præceptis lignũ fumigãs extinguendũ. Satis
erat cõsuluisse, q̃ qui vxores haberẽt, essent tanq̃ non habẽ-
tes. Accedebat igitur sub id tẽpus sacerdotiũ cõiugio, nõ cõ-
iugiũ priori sacerdotio, vsq; dũ frugib; iã adultis falce leges
refecãda foret. Datũq; est in mandatis, vt ad ordines sacros
non eligantur, nisi vel virginẽs, vel vidui & pposito ac vo-
to, simũlq; ecclesiæ catholico instituto in æternũ pudici. Id
quod elegãti carmine expressit Arator in Actis apostolicis
Ecclesiæ nunc alma fides sine fine pudicos
Pontifices iubet esse suos: & quærit in omni
Cauta tribu quos rite probet: nec sanguinis iste,

Sed meriti successus erit.

Attendentes igitur ecclesie proceres, quod quos noctu die-
 q; oportuit pro plebe orare, oporteret etiam & mundiores es-
 se, & nuptiali sollicitudine carere (vt censuit Ambrosius pri-
 ore ad Timoth. 3.) hanc sacerdotio legē indixerūt, vt nec
 coniugiū sacerdotis, nec sacerdotium accederet coniugio:
 tāetsi nonnūq̄ sacerdotiū succedere possit, cōnubio alterius
 partis morte dissoluto. Iam si quis furibundus opponat
 humanā esse huiusmodi constitutionē ac sanctionē: fateor
 illud quidē, sed quā nemo in ecclesia euertere possit: vt que
 sit ex diuini iuris fontibus hausta, quo scilicet iure cauetur,
 Mūdi estote, qui fertis vasa domini. Veluti si quis sinū Per-
 sicum aut Indicū vocet, qui tamē vere pars est maris Ocea-
 ni: ita & vniuersalis cōstitutiones ecclesie humanitus qui-
 dem promulgatæ sunt, sed diuinitus excogitatæ & infusæ
 mētibus humanis, vt non puræ & humanæ, verū quadāte-
 nus diuinæ appellādę sint: quemadmodū sinuū recessus ab
 Oceani appellatione non prorsus abhorret. Et vt riuus p-
 cedit à scaturigine fōtis, ita & hęc institutio à iure diuino:
 præsertim cū per ecclesiā lata sit, quæ nec in fide, nec in
 moribus errat, & cui omnes subesse oportet. Ius ergo huma-
 num est, sed diuino annexū. sponsæ lex est, sed quæ nunq̄
 præsentē careat spōso. Cui instituto ecclesia occidētalis ad-
 hæsit: hoc cauens, ne quis deinceps sacris insigniretur ordi-
 nibus, nisi qui spōte cœlibatū amplecti vellet: & ita ample-
 cti, vt ad continentiam posthac sese adstrictū vel suo silentio
 profiteretur: cū illi pponitur, vt aut ordini cedat, aut ex-
 pectationi futuri cōiugij. Quain re nullus queri potest sibi
 aut illatum dolum, aut factam iniuriam, cū scriptum sit,
 Multo melius est non vouere, quā post votum promissa
 non reddere, Ecclesiastes quinto.

Vt autem grunientium porcorū strepitus supprimatur,
 qui ex Epicuri grege prognati Christianorū nomine glo-
 riantur: quos propria malitia ita excæcauit, vt querant im-
 pietatem in domo iusti, suis pedibus sancta conculcantes:
 docēdum est hanc legem ex omni parte iustam esse, & nul-
 li adferre iniuriam, quando nemo cogitur. Nemo enim cō-
 gi potest ad asperiores vitam, nisi sibi fecerit præiudiciū:
 alias in pœnam peccati cogeretur ad seueriorem viuendi

d iij

ritum, vt est in cap. Præfens. 20. quæst. 3. & in cap. Puella. 20. quæst. 2. vbi sola taciturnitas facit præiudicium. Hic autem nemo cogitur, vt præclare docet Bernardus in tractatu de dispensatione & præcepto his verbis, Regula omni homini proponitur, imponitur nulli: prodest si deuote suscipitur, & tenetur: non tamen, si non suscipitur, obest. Quod autem in voluntate est suscipientis, non in potestate proponentis, volutarium merito dixerim, non necessarium. Attamen hoc ipsum quod dico voluntarium, si quis ex propria voluntate semel admiserit, & promiserit deinceps tenendum: profecto in necessarium sibi ipse conuertit, nec liberum habet dimittere, quod ante tamē non suscipere liberum habuit. Ideoq; quod ex volutate suscepit, ex necessitate iam tenebit: quia omnino necesse est eum reddere vota sua, quæ distinxerunt labia sua: & ex ore suo aut condemnari iam aut iustificari. Hæc ille. Et ob eam causam non otiose legislator Moses Exod. 18. cap. retulit in literas. Quod cum cetera de manu sua indumenta altaris ministri reciperent, fœminalia tamen seu subligacula quisq; sibi de more aptabat: vt hinc intelligeremus nemini iugum castitatis imponi, quin potius onus illud vnūquēq; scientē ac volentē pro arbitrio in se recipere. Subligacula enim sibi quisque aptabat, nemo alteri. Neq; aliud diuus Paulus voluit, cum diceret De virginibus præceptum non habeo: consilium autem do. Nam de ceteris ornamentis ita legimus, Porro filiis Aaron tunicas lineas parabis, & baltheos ac tiaras in gloriam & decorem: vestiesque his omnibus Aaron fratrem tuum, & filios eius cum eo. Secus de fœminalibus. Facies inquit, fœminalia linea, non vt eos induas, sed vt ipsi ea sibi componentes operiant carnem turpitudinis suæ: a renibus vsque ad fœmora, & vtentur eis, quando appropinquant ad altare, ne iniquitatis rei moriantur. Hæc igitur aptandorum subligaculorum religio manifeste probat cœlibatum assumi non tam alieno imperio, quam priuato eius, qui ordinatur, arbitrio.

Vt autem obiter dicam, casu accidere potest, vt quæ libertate coniugii priuetur etiam inuitus publicæ utilitatis causa: cuius tuendæ gratia etiam vita exponenda est: sicut membrum, ne reliquum corpus pereat, periculo

opponit naturali quodam instinctu. Quemadmodum si quis expressis, non tamé animo conceptis, matrimonij verbis coniugium se velle inire simularet: in fauorem tamen matrimonij consentire cogitur, nisi prius consenserit. alioqui nulla esset in contractibus humanis firma securitas, & naturalis fœderis regula semper & vbique nutaret, si audiretur, suam simulationem profiteri volens. Nam cui nō creditur prius affirmanti, nec credendum est etiam neganti. Pari certe ratione in voto emisso, aut habitu religionis per annum gestato, aut si vxor coniugem viderit ad meliora vota transire, dissimulando sibi præiudicium facit: & vbi antea continentiae non consenserit, consentire cogitur. aliàs fenestra aperiretur dissolutioni votorum omnium, nec vlla esset in huiusmodi sacris ritibus fixa perseverantia. His casibus ad partem relegatis, sua cuique manet aut continentendi, aut secus, integra libertas: quæ in nullo læditur, etiam si conditio aliqua honesta, vtputa deinceps continendi, sacro ordini annectatur: exigenda ab his, qui sese deinceps offerent paratos huic prouinciæ subeundi. Nam qui accedunt, nulla offenduntur iniuria, si eis ordo denegatur, ad quem nihil adhuc iuris habent, nisi præstita promissæ quæ eis præstanda declaratur, conditione. Frustra igitur queritur sibi factam iniuriam, cui denegatur id, in quo nihil iuris habet. Iam quàm recte annexa fuerit ordini sacro huiusmodi cōstitutio cœlibatus, vel hinc patet, quòd optimus quisq; officio tam insigni vix censeatur idoneus. Quid igitur mirum, si honestis conditionibus ad perfectiora inuitentur ordinandi? Interuenit ecclesiæ autoritas, quæ in fide & moribus non fallitur. Lenissima quæque collegia honestas posteritati cōditiones imponere possunt & leges: quas nisi quis receperit, suo cōsortio censeatur indignus. Iniqua foret conditio ecclesiæ & grauiter onerosa, si staret in sacerdotio coniugium. Nam sacerdotia ipsa deuoluerentur ad filios plerunque inutiles futuros, neglectis vtilioribus: qui ad id officium eligendi venirent. Nec vnquam sacerdotium aliquod ab hæreditaria possessione eximi posset sine dura & graui querela: aliàs filij bonis paternis inhiantes, cum summa inopia & inedia calamitosam vitam ducerent. quibus incommodis solus medetur cœli-

d iij

batus. Ideoque hanc prouidam legem eleganter commen-
dat Arator poeta, dum exigit à sacerdotio castitatem, ut ha-
beat quos rite probet: nec hæreditate, sed prouida electio-
ne possideatur sanctuarium Dei. Iusta igitur & sancta est
lex cœlibatus instituti, quæ multa secum adfert perfectio-
nis morumque compendia: nemini ius suum adimit, & plu-
rima dispendia vitat. Nec obstant qui interim committun-
tur abusus. Non enim culpa vini est, sed culpa bibentis.
Aliàs cœlum & ipsa elementa de medio tollenda veniunt,
à quibus pestilentissimus aer nonnunquam oboritur, totus
quandoque orbem magna ex parte vsque ad internecionem
vexans & flagellans. Sicque tollenda esset ab hominibus vo-
luntas ac libertas: quæ nisi adesset, infernus non foret. Tol-
le (vt Augustinus ait) libertatē, infernus non erit. He-
sunt pseudoeuangelicorum stupidissimæ argutationes, plu-
beaque ac stupida iacula: quibus nihil imbecillius aut duri-
us aut cogitari potest. His certè incantationibus & carminibus
Circe socios mutauit Vlyxis, nempe ex hominibus in por-
cos, ex catholicis in hæreticos. Vt autem Grilius ille apud
Plutarchum nulla ratione adduci potuit, vt abiecta feritate
humanitatem resumere vellet: cui non solum vita potima
placebat, imo vero multis probris humane sortis conditio-
nem insectabatur, hoc ipsum nostris hæreticis accidit. Qui
quum ratione & honestate catholicos à bonis institutis di-
uellere non possint, scommatum ac blasphemiarum plau-
stra sibi vndecunque coaceruant, vt vel solo odore vel gu-
stu continentia sacerdotalis prætereuntibus immittant
fastidium. Quod si circumspectos & oculos suis neque-
ant irretire sermonibus, fumos saltem offundant incautis,
& hoc ab improbis impetrent, quod modestioribus per-
suadere nequeunt. Verùm illis relinquamus suos deos
iratos.

Non incongruum fuerit hoc loco Orientalis ab Oc-
cidentalibus ecclesia varia instituta, variumque ordinem, suis
distinguere limitibus. Cuius rei apicem diligenter exequi-
tur Cardinalis de Turre Cremata in capite, quod autem,
vicesima septima distinctione. Rem autem paucis accipe.
Hoc inter Græcos conuenit & Latinos, quod in mino-
seruantes à coniugali copula non absterrentur: qui maine

res vero semel adepti sunt, ad matrimonium contrahendū prorsus sunt inhabiles. Maiores appello à diaconatu supra. Fuit enim quando subdiaconatus non dicebatur sacer ordo, nempe vsque ad tempora Gregorij Magni. Sic enim ab apostolis traditū est, vsuque perpetuo receptū, ne quis maioribus inauguratus ordinibus, habilis sit matrimonio contrahendo. Hoc docet apertè sextæ synodi canon, ad Græcos etiam pertinens, Si quis eorum. distinct. 32. & cap. presbyteris. distinct. 27. capite etiā, Cū in præterito. distinct. 88. In hoc autem discrepat Occidentalis ecclesia ab Orientali, quod Orientalibus connubio iunctis licuit & licet ordinum & coniugij vti officio. Id quod Occidentalibus licuit, licet reclamantibus (sed non prorsus efficaciter) sacris Pontificibus, adusque tempora Syricij & Innocentij primi. Qua tempestate lege cautum est, ne deinceps ad ordines sacros coniugia reciperetur. Hoc docet Stephanus Papa in cap. aliter. 31. distinct. vbi verbum copulantur, pro vsu copulæ accipitur, non pro matrimonio. Græcorum autem vsus digestè traditur eadem distinctione, in capite Nicæna synodus. Item & in cap. quoniam. ex sexta synodo, quæ tempore Agathonis Papæ edita fuit. Occidentalis autem regulæ tenor & observatio præter cap. nuper citatū, Aliter. declaratur in cap. assumi. & in capite præterea, 28. distinct. simulque in cap. proposuisti. & cap. plurimos. distinct. 82. sed maxime in capite, ante triennium. 31. distinct.

Hæc sunt, in quibus conueniunt ac discrepant Orientalis ecclesiæ ministri ab Occidentalibus. Vnum tamē suboritur dubium, Si licuit Orientalibus Græcis ferulæ manum subducere, ac legem de cœlibatu à suo cœtu repellere: cur non idem possit licere Latinis, vt scilicet communi consensu à se abdicent cœlibatum, vbi saltem maior pars consentiat, præsertim quum in cap. Nicæna synodus, plus effecerit dissensus vnus, quàm consensus multorum, & potior sit conditio prohibentis? Prompta est ad id responsio, quod lege iam lata, & causa eadem legis manente, vt spiritali cuique viro apparet, qui solus iudex est idoneus, nullus est iam recantationi locus. Secus est dum lex primū statuitur, & antequam plenè stabilita sit. Nec aliquid proferri potest, vti ex dilutione

contrariarum rationum constat, ob quod inuerti debent, aut mutari pium sane, utile, decorum, honestum, expediens (vt multis rationibus demonstratum est) & apprimè religiosum consilium. Græci vero an optimam partem elegerint, ipsi viderint, qui à consilio Diui Pauli recesserunt. Non damnamus Græcos: verum Latinorum canonem de coelibatu rectè stabilitum, ideòque amplectendū, etiam priorum patrum consensu adseueramus.

*Patrum series, qui coelibatum
sacerdotio copulandum
censuerunt.*

IAM tandem videtur opportunum patrum seriem texere, qui suis canonibus ac decretis coelibatum cum sacerdotis ordinibus coniunxerunt, iunctum auxerunt, ac sic illustrarunt: eorum videlicet, qui post Christum dominum huius coelibatus institutorem, eiusque primipilum strenuūque buccinatorem Paulum, & castitatis & continentie antesignanum indefessum, in hac coelibatus acie egregiam nauarunt operam. Occurrit itaque post collegiū apostolici ordinatissimam aciem, Pontifex, & martyr Calixtus anno à parta salute ducentesimoquarto: qui matrimonium sacerdotibus interdixisse, edito etiam super hoc canone, manifestè deprehenditur distinct. 27. in cap. presbyteris. Vbi presbyteris, diaconibus, subdiaconibus & monachis contrahenda prohibet connubia. Et inde deductum est solenne illud placitum, Votum solenne, seu monachatus, seu ordinis faceri, dirimere matrimonium contractum, & impedire contrahendum. Qua de re suo loco disseretur. Huius lateri continuo Diuus Urbanus adhæsit pontifex ipse ac martyr sub annum Domini ducētesimūvigēsimum. Is, inquit, ipse, qui præclarissima castitatis semina in Sicilia seminauerat, Calixti edictū non tantum probauit, sed auxit. Nullum enim ad episcopatum assumendū censuit, nisi qui aut presbyter, aut diaconus foret. Extat super hoc canon, Nullus in episcopatum 60. distinct. Qui & paupertatis votū mira dexteritate illustrauit: id quod sua decretalis epistola